

Het dal van Nino

De cultuur van het Val Maira

De Nederlandse International Mountain Leader Anne van Galen ontmoette berggids Nino Perino in het Italiaanse Val Maira. Een bijzondere man, die een belangrijke rol heeft gespeeld in de ontwikkeling van het dal. En nu gaat deze fitte man van 75 met haar mee op sneeuwschoentocht.

Tekst Anne van Galen Beeld Bernadette van Acker, Hans J de Vries en Ad Wouters

Boven Nino met een schaal lokale kaasjes op het Occitaanse feest.

“Ik was negen toen mijn moeder me verhuurde aan een boer”, vertelt Nino Perino. “Vijf maanden lang moest ik elke zomer boven op de koeien passen. Om de dag kwam de boer kijken of ik het goed deed. Bij de kudde zaten ook altijd een paar geiten, die de neiging hadden hun eigen gang te gaan. Ik heb vaak gehuild als ik in slecht weer en mist weer op zoek moest naar die beesten. Ik maakte voor mezelf eenvoudige maaltijden klaar en als ik me verveelde, speelde ik met de marmotten – een kleintje beet ooit bijna mijn vinger af – en ik telde de vliegtuigen die overkwamen. Twee op een dag was een

goede oogst. Maar tegenwoordig zit de lucht vol met toestellen. Boven het Val Maira loopt een vliegtuigsnelweg, heeft een bevriende piloot me ooit uitgelegd.” Nino wijst omhoog en inderdaad zien we minstens vier vliegtuigen hoog in de lucht op weg naar Afrika gaan.

Zo druk als het daarboven is, zo rustig is het in Val Maira zelf. Het dal van Nino. Een dal waaruit tussen de twee wereldoorlogen en ook daarna het merendeel van de bevolking wegtrok. Op zoek naar werk in de stad of bij boeren op de Povlakte. Dorpen bleven leeg achter, de tijd stond er stil. Nu geeft dit het dal haar grote charme: Val Maira kent nauwelijks skiliften, heeft geen grote toeristische centra, je beleeft de bergnatuur hier nog puur. Je komt hier om te mountainbiken, (sneeuwschoen)wandelen, toerskiën en klimmen.

Campo Base Val Maira

Nino, inmiddels 75 jaar (wat je niet ziet door de twinkeling in zijn ogen), speelde een grote rol bij het toeristisch op de kaart zetten

van Val Maira. In heel Piemonte was hij een van de eerste berggidsen. Hij opende de eerste hut in het dal: Campo Base. Deze voormalige barakken van het leger toverde hij om in de ultieme stek voor bergsporters. 20 jaar lang zwaaide hij daar de scepter. Hij schuift het succes van zijn hut toe naar de kokkin. Nino nam met zijn vrienden het initiatief voor de twaalfdaagse wandeltocht Percorsi Occitani waarin je het hele xx kilometer lange Val Maira omloopt. Inmiddels leeft zo’n beetje iedereen, van bioboer tot pensioneigenaar, van het (wandel)toerisme dat hieruit voortkwam. Hij opende klimroutes, herstelde de via ferrata die uit de eerste wereldoorlog dateren (“Nee, niet met gewone staalkabels, maar op de originele manier: kabels met houten handgemaakte knoppen, het was een enorme klus”), schreef klimgidsjes voor multipitchroutes op de Rocca Provenzale en Torre Castello, en organiseerde de bergredding. En niet te vergeten heeft hij twee fantastische natuurcampings opgezet, die hij tot op de dag van vandaag runt. Tussendoor geeft hij dan nog ski- en klimles aan de kinderen van het dal. En oh ja, komende zomer gaat het managementteam van Nestlé een paar dagen met hem op pad. En tussendoor wil hij dan nog samen met een goede vriend gedurende twee maanden de Franse klimgebieden af. Met een klein tractortje en een tent op een aanhangwagen. En ja, als het even kan, komt hij dan bij mij langs in de Hautes-Alpes. Beloofd. Deze opsomming is waarschijnlijk niet compleet, want de kleine man is nogal bescheiden aangelegd. “Natuurlijk heb ik veel gedaan, ik ben ook al oud.”

Een eerste ontmoeting

Drie jaar geleden leerde ik Nino op een van mijn wintertochten kennen in een herberg waar ik samen met mijn tochtgenoten was neergestreken. Ik vroeg hem naar de sneeuwcondities bij de Colle de Sautron. Ik kreeg advies en ook nog een berg verhalen. Over de Italiaanse en Franse partizanen, die op deze col een fundament legden voor een verenigd Europa. En over de arbeids-

migranten die eeuwenlang over deze col naar Frankrijk trokken om bijvoorbeeld in Lyon ’s winters wat bij te verdienen. “Aan deze kant van de col bevindt zich een beruchte, vrijwel ronde verdieping in het landschap op zo’n 2500 meter. Als het mistig was, kon je daar vreselijk in verdwalen. Was je bijna thuis na een lange reis, moest je nog vechten voor je leven.”

Later die avond bracht Nino me terug naar Preit, waar mijn auto nog stond sinds het begin van de sneeuwschoentrektocht. Hij reed tergend langzaam in zijn Fiat Panda, wat op zich verstandig was gezien het ijs op de weg en de vele biertjes die hij ongemerkt had weggedronken. Ook dat is de cultuur in het dal. Op de achterbank zat Leika, zijn trouwe wolfshond.

Links In Rifugio di Viviere is het goed toeven. Rechts Rivieroversteek.

‘Als het mistig was, kon je daar vreselijk verdwalen’

De wind blaast ons over de col.

Nino houdt een mooi tempo op weg naar de Bric Cassin.

Meer reizen op de Bergsportdag

Ben je benieuwd naar sneeuwschoenwandeltochten met Anne van Galen of wil je kijken welke andere reizen je kunt maken met Bergsportreizen? Kom dan op 9 februari naar de Bergsportdag in het NBC in Nieuwegein. In de stand van Bergsportreizen kijken we graag met je naar de vele mogelijkheden. Kijk voor meer informatie op bergsportdag.nkbv.nl of scan de QR-code met de camera van je mobiele telefoon.

ADVERTENTIE

Piano, piano

Nu is Nino met me mee als gids op mijn sneeuwschoentocht. Een spontane actie omdat ik niet al te lang voor vertrek hoorde dat zelfs International Mountain Leaders voorlopig geen toestemming hebben om in de winter in Italië te gidsen. Gedoe met de erkenning van een Europese afspraak. Het blijkt een gouden greep: Nino is supergoed gezelschap en laat mij volledig in mijn rol als organisator en leider van de tocht. Als ik denk: laten we naar links gaan, roept hij “*Anna, veut-tu aller à gauche?*” en andersom. Nino kent het hele dal en het hele dal kent Nino, wat ook een enorme verrijking is.

“Piano, piano” is het thema van de week. Maar wie denkt dat dit betekent dat we langzaam gaan, heeft het mis. Op zijn lichtgewicht toerski’s gaat hij in gestaag tempo omhoog. Alleen vlak voor de col zie ik hem af en toe kort stilstaan. “*Sono l’uomo le piu stanco del mondo*” (“Ik ben de meest uitgeputte man van deze wereld”), roept hij gekscherend als we het erover hebben. Maar mijn negen tochtgenoten en ik zouden er stuk voor stuk voor tekenen om op 75-jarige leeftijd nog te kunnen doen wat Nino doet. Zeker nadat hij ons heeft opgebiecht dat hij al vier stents in zijn vaten heeft en dat hij volgende week nog even naar Milaan moet voor het verwijderen van een lymfeklier (54 andere lymfeklieren zijn zijn lijf al uit). Als fanatieke klimmer en skiër heeft hij

in het verleden ook al menig bot in zijn lichaam gebroken. Van dit alles is niets te merken als hij soepel zijn bochtjes draait in de afdaling en tussendoor ook nog een gevallen sneeuwschoenwandelaar uit de poeder oppikt.

Occitaanse liederen

Zeven dagen zijn we onderweg. Eerst met harde wind en stuif-sneeuw, vervolgens met strakblauwe luchten en stijgende temperaturen. De groep is een hecht team geworden en de laatste middag verklaapt Nino met een traan in zijn oog dat hij oprecht heeft genoten. Het was als een week vakantie voor hem. De plannen voor het volgende jaar (Dolomieten?) zijn al in wording.

Nadat we in berghotel La Scuola di Chiappera voor een laatste keer flink zijn verwend met een Italiaans viergangendiner, worden we uitgenodigd om mee te gaan naar een Occitaans feest, een paar dorpen verderop. Eten, Piëmontese en Occitaanse liederen en nog meer eten wisselen elkaar af. Nino kan het niet laten en wil ons per se trakteren op lokale lekkernijen. En zo zitten we dan om 23:00 uur te genieten van de lokale grieselkaasjes, varkenswangen en bijzondere oude liederen. Nino, niet moe te krijgen, zingt mee, lacht en maakt grapjes. Dat hij morgen weer vroeg op moet om zo kinderen skiles te geven, is geen probleem voor deze taaie bergbewoner. ◀

Sneeuwschoenwandelen in het Val Maira

Reis

Val Maira is te bereiken met de trein (naar Cuneo en Dronero) en bus. De autoreis vanuit Nederland is stevig: vanuit Utrecht iets meer dan 1200 kilometer, maar dan ben je wel in een schitterend en ruig deel van de Alpen. In het dal zelf is een goede taxiservice: shepabus@libero.it. Wil je vliegen, dan zijn de luchthavens Turijn en Nice een optie.

Het dal

Het Val Maira is een Italiaans bergdal in de regio Piemonte. De vallei maakt deel uit van de Cottische Alpen. Het dal dankt zijn naam aan de rivier de Maira. Deze ontspringt nabij de 2637 meter hoge bergpas Colle di Maurin op de grens met de Franse Ubaye. Het Val Maira en de zij dalen kun je ‘omronden’ via de Percorsi Occitani: een 177 kilometer lange wandeltocht die je in 14 dagen kunt volbrengen. Kijk op percorsioccitani.com voor meer informatie.

In de winter organiseert Anne van Galen een sneeuwschoentrektocht in Val Maira i.s.m. Bergsportreizen. Kijk op bergsportreizen.nl voor de details.

Accommodatie

Kijk op visitvallemaira.it voor accommodatie en andere handige informatie. Aanraders zijn:

- [Campobaseacceglio.it](https://campobaseacceglio.it): de uitvalsbasis voor klimmers, toerskiërs en wandelaars. Recht tegenover de klimrotsen van de imposante Rocca Catello en Rocca Provenzale.
- [Rifugiodiviviere.com](https://rifugiodiviviere.com): een zeer comfortabele hut in een schitterende omgeving, waar het woord gastvrijheid een totaal nieuwe dimensie krijgt.
- [Lascuoladichiappera.it](https://lascuoladichiappera.it): een oude dorpschool die recent is omgebouwd tot ‘design’ berghotel, waar je fantastisch kunt eten.
- [Locandaelfi.it](https://locandaelfi.it): een sfeervol hotel, uitgespreid over meerdere huizen in het mooie dorpje Preit.

Nino geeft de groep een korte briefing.

Kaarten

Er zijn diverse topografische kaarten van dit gebied te krijgen, geen enkele is zeer precies. Met een combinatie van 2 of 3 verschillende kaarten heb je de meeste paden wel te pakken. De speciale winterkaart is wel een aanrader als je je wilt oriënteren op de vele toerski- of sneeuwschoenwandelmogelijkheden: Esquiar en Val Maira van Bruno Rosano.